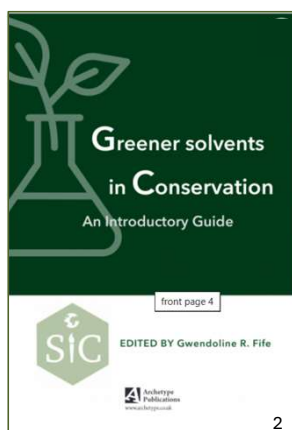

»Če ne ti, kdo? Če ne zdaj, kdaj?«

Avtorica: doc. mag. Martina Vuga, Univerza v Ljubljani, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

Slika 1: Hierarhija ravnanja z odpadki petih R-ov (ang. *Refuse, Reuse, Reduce, Repurpose, Recycle*) zavrne, ponovno uporabi, zmanjšaj, spremeni namen uporabe, recikliraj) daje smernice za učinkovito uporabo materiala (vir: <https://galleryclimatecoalition.org/>)

Slika 2: Priročnik *Greener Solvents in Conservation* avtorice Gwendoline R. Fife (vir: <https://www.siconserve.org/>)

Slika 3: Program recikliranja Tyvek®-a (vir: www.dupont.com)

Naslov prispevka povzema besede Lorraine Finch, ene ključnih govornic na spletni konferenci o trajnostnih rešitvah za dediščino *Agents of Change*, ki jo je novembra 2024 organizirala Skupina za trajnost pri ICON. Fincheva je poudarila potrebo po strokovnem in osebnem odzivu konservatorjev-restavradorjev na okoljske izzive. Konferenca je predstavila primere trajnostnih ukrepov in prilagoditev na področju dediščine v zasebnih praksah in javnih ustanovah v Združenem kraljestvu in drugod po svetu. Poudarek je bil na praktičnih, trajnostnih alternativnih materialih in metodah dela. Namesto povzetkov prispevkov s konference, delim izbor uporabnih spletnih povezav za lažji začetek bolj trajnostnega razmišljanja in delovanja. Fincheva, strokovnjakinja za trajnost v kulturni dediščini, vodi organizacijo LFCP, ki se ukvarja s svetovanjem, usposabljanjem in mentorstvom muzejem ter arhivom po svetu. Na spletni strani (<https://lfc.co.uk>) so dostopne številne tematske publikacije in najave delavnic.

Ameriški inštitut za konservatorstvo (AIC) na spletni strani https://www.conservation-wiki.com/wiki/Sustainable_Practices ponuja številne posnetke pogovorov o trajnostnih praksah. Podani so tudi rezultati testiranja nekaterih materialov, ki se na našem področju pogosto uporabljajo za izdelavo zabojev, pakiranje in skladiščenje umetnin: https://www.conservation-wiki.com/wiki/Materials_Testing_Results_-_Case_Construction_Materials.

Gallery Climate Coalition (GCC), mednarodna skupnost umetniških organizacij, ki si prizadevajo zmanjšati vpliv naše panoge na okolje, objavlja uporabne podatke o alternativnih materialih za pakiranje (za ovijanje, lepilnih trakovih) in njihovi ustrezni uporabi: <https://galleryclimatecoalition.org/packaging/>

Eno brezplačnih spletnih orodij, ki nam pomaga najti optimalne postavitve pri razrezu pravokotnih materialov, kot so lepenka, les, steklo ali pločevina in za izračun minimalnega oziroma optimalnega ostanka je <https://www.cutlistoptimizer.com/>.

Priročnik *Greener Solvents in Conservation* avtorice Gwendoline R. Fife iz leta 2021 je na voljo za prenos: <https://www.siconserve.org/greener-solvents/greener-solvents-hand-book/>. V poglavju *Practical Steps to Greener solutions* ponuja na primer predloge za mešanice bolj zelenih topil, ki bi lahko v nekaterih primerih zamenjale toluen in ksilen.

Za recikliranje odsluženega Tyvek®-a poskrbi proizvajalec. Informacije o možni predaji materiala so na povezavi: <https://www.dupont.com/tyvekdesign/design-with-tyvek/tyvek-recycling-program.html>. Kdaj začnemo? Danes.